

Journalnummer 2023-6520

mim@mim.dkcc simaj@mim.dk

18-12-2023

Dansk Skovforenings hørings svar til ændringer vedr. BNBO i vandforsyningsloven og miljøbeskyttelsesloven

Dansk skovforening takker for muligheden for at komme med bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning mv. og lov om miljøbeskyttelse.

Dansk Skovforening har forståelse for, at der ønskes indført en mulighed for at sikre drikkevand gennem et påbud eller forbud mod fuld erstatning, hvis det ikke lader sig gøre at indgå en frivillig aftale med lodsejere om en drift, der kan give den nødvendige beskyttelse.

Overordnet set mener Dansk Skovforening, at den forslåede model, hvor påbud/forbud i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 24a er afgrænset til forbud mod brug af pesticider på BNBO-arealer, som, kommunen har vurderet, har brug for en beskyttelsesindsats, er god. Derimod mener vi, at muligheden for at indgå frivillige aftaler efter vandforsyningslovens § 13f bør udvides, så der gives yderligere muligheder for at kompensere lodsejerne, fx til skovrejsning eller andre foranstaltninger inklusiv en aktiv omlægning af arealerne til en anden driftsform. Bredere rammer for, hvad der kan finansieres af vandforsyningen, kan være en motor for den multifunktionelle jordanvendelse, der er behov for, hvis arealønskerne skal gå op.

Selvom lovændringerne ikke handler om erstatningsniveauer, skal Dansk Skovforening indledningsvist knytte nogle kommentarer til de generelle erstatningsniveauer i skov, som vi kender det fra indgåelse af de frivillige aftaler.

BNBO-erstatninger i skov

Kommunerne har gennemført en risikovurdering af, hvilke arealer der har brug for beskyttelsestiltag, og dernæst forsøgt at indgå aftaler med lodsejerne.

Skovdrift nævnes ikke eksplicit i den eksisterende BNBO-risikovurderingsvejledning, men det er væsentligt at pointere, at selvom der anvendes meget få pesticider i skovdriften, kan der være behov for at bruge pesticider i foryngelsesfasen for at sikre en god kulturstart.

Det er vores erfaring, at flere kommuner har valgt vurdere, at skovdrift ikke udgør en trussel, og at BNBO-arealer i skov derfor ikke har behov for beskyttelse. Andre kommuner erkender, at skovejeren har mulighed for at anvende pesticider i forbindelse med kulturetablering, eller hvis der anlægges intensive kulturer som fx juletræer eller pyntegrønt.

Forbud mod brug af pesticider i skovdriften kan repræsentere et betydeligt problem i forbindelse med etablering af nye kultur (bevoksninger). En aftale om eller et forbud mod anvendelse af pesticider kræver – ligesom i landbruget – løsninger, som er væsentlig dyrere end konventionel drift. Løsningerne på et forbud mod pesticider kan fx være at plante flere planter i kulturen, så ukrudt hurtigere skygges bort. Flere planter gør etableringen dyrere og gør det nødvendigt at tynde tidligere og oftere. Tidlige tyndninger i de unge kulturer repræsenterer ofte en udgift.

Et andet alternativ vil være mekanisk renholdelse. Skovarealer er vanskeligere tilgængelige end markarealer, og mekanisk rensning kan være både tidskrævende og besværlig og dermed dyr. Dertil kommer, at kulturer er følsomme over for nattefrost, hvis ukrudtslaget er for tæt, ligesom planterne kan blive stærkt forsinkede i deres tilvækst, hvis de kæmper med ukrudtet om vand og næring.

Erstatninger for BNBO-arealer i skov gennem aftale eller påbud bør således indeholde individuelle vurderinger af de faktiske forhold inklusiv en erstatningsløsning, hvor skovejeren som respons på pesticidforbud kan omlægge driften til vedvarende skovdække.

Dansk Skovforening mener derfor, at KU's rapport om BNBO-erstatning er forsimplet, da den kun nævner ét erstatningsbeløb for pesticidforbud i skov. Indikationerne på erstatningsbeløb bør udgøre et erstatningsspænd og indeholde en mulighed for erstatning, der kompenserer skovejeren for at omlægge skovens dyrkningssystem.

Siden 2019 har KU på basis af allerede indgåede aftaler sat standarderstatningsbeløbet for skov til 10.000 kr. pr. ha. Det beløb bør som minimum opjusteres. NIRAS er i 2023 kommet frem til et gennemsnitsbeløb på 12.000 kr. pr. ha.

Behov for mulighed for, at vandforsyningen kan indgå aftale om at rejse skov

I lov om vandforsyning indsættes § 13f, hvorefter vandforsyningen eller kommunalbestyrelsen kan indgå aftale med grundejer om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller indgå aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.

Aftalegrundlaget for § 13f i vandforsyningsloven adskiller sig fra kommunalbestyrelsens påbudspflicht i miljøbeskyttelsesloven § 24a ved, at aftaleindholdet i udgangspunktet kan rumme flere elementer. Omfanget af elementerne i § 13f synes dog stærkt begrænset, idet bemærkningerne slår fast, at:

[Fra lovbemærkningerne] Ved en aftale indgået efter den foreslåede § 13f, hvor grundejeren eller andre rettighedsindehavere kompenseres økonomisk, forudsættes det, at indholdet af aftalen sikrer en beskyttelse af drikkevandet, og at den konkrete beskyttelse er til gavn for vandforbrugerne. Det følger af reglerne om vandsektorens økonomiske rammer, at vandforsyningerne kun kan afholde nødvendige udgifter til drikkevandsbeskyttende tiltag.

Dansk Skovforening finder det beklageligt, at vandselskabernes økonomiske ramme tilsyneladende definerer, at det alene er erstatningen for ophør med pesticider og eventuelt ophør af gødskning, der (omkostningseffektivt) kan rummes inden for drikkevandsbeskyttelsestiltag.

Dansk Skovforening finder, at der – hvis der er basis for en frivillig aftale med lodsejer – burde være en videre ramme for aftaleindgåelse, herunder mulighed for aftale om skovrejsning. Som det er i dag, kan man som lodsejer kun få finansieret skovrejsning for så vidt gælder omkostninger til at tilplante arealet. I mange tilfælde gør disse beskedne tilskudsmuligheder det umuligt at beslutte sig

for at rejse større partier skov, fordi lodsejeren skal dække tabet af jordværdien og tabet af løbende indkomst i de første 10-20 år af egen lomme.

En bredere økonomisk ramme for vandselskabernes ageren kunne gøre det muligt for vandforsyningen at indtage en mere aktiv rolle i forhold til en overordnet sikring af BNBO-arealer og indvindingsoplande både mht. grundvanddannelse og potentielle forureningselement.

[Fra lovbemærkningerne] Vandforsyningens udgifter vil således ikke kunne øges, hvis grundejer ønsker at få dækket omkostninger til at rejse skov i BNBO, men kan alene dække det økonomiske tab, som aftalen for så vidt angår drikkevandsbeskyttelse forventes at medføre. Eventuel skovrejsning vil således skulle dækkes af andre midler, som ligger udenfor, hvad vandforsyningerne forpligtes til at kompensere.

Tinglysningsafgift bør betales af kommunen

I forslaget til vandforsyningslovens § 13f stk. 2, fremgår det, at "*vandforsyningen eller kommunalbestyrelsen tinglyser for grundejers regning aftalen efter stk. 1*". Det undrer Dansk Skovforening, at det er lodsejer, der skal betale for tinglysning af aftaleindgåelsen. Det er vandforsyningen, der søger en aftale med lodsejeren. På den baggrund virker det oplagt, at det også er vandforsyningen, der betaler for tinglysningen. Samme argument gælder efter Dansk Skovforenings mening i forhold til evt. påbud i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 24a. Dansk skovforening finder, at det må være den part, der har fordel af aftalen, der betaler tinglysningen.

Hvad er vandselskabernes frihedsgrader i forhold til at indgå aftaler efter § 13f?

Det fremgår, at kommunen skal udstede et påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24a, stk. 1, hvis vandselskabet (eller kommunen) ikke lykkes med at indgå en aftale efter Vandforsyningslovens § 13f. Dansk Skovforening har svært ved at vurdere, i hvor høj grad vandselskaberne i realiteten har mulighed for at indgå en frivillig aftale, der rækker ud over indholdet (og erstatningen) for det påbud, som kommunen skal udstikke, hvis der ikke kan opnås aftale på "rimelige vilkår".

Dansk Skovforening finder det vigtigt, at ingen trin i sikring af drikkevandsressourcen får karakter af skueproces. Det er derfor vigtigt, at en aftale efter vandforsyningslovens § 13f kan indeholde flere elementer end et påbud efter § 24a, stk. 1 og en reel erstatningsforhandling. Dansk Skovforening ser på den baggrund frem til et udkast til en opdateret BNBO-vejledning.

Tid til forhandling

Dansk Skovforening finder det vigtigt, at der sikres tilstrækkelig tid (og økonomisk råderum) til at kunne nå i mål med frivillige aftaler. I § 13f, stk. 3 står der, at ministeren vil kunne fastsætte regler, hvad angår indholdet af aftaler, herunder bl.a. tidsfrister, vilkår og rammer for aftaleindgåelsen. Det er således hensigten, at der skal kunne fastsættes en frist, inden for hvilken der kan være forsøgt indgået en aftale om beskyttelse af et BNBO. Det fremgår af bemærkningerne, at det er forventningen, at der vil blive fastsat regler om, at vandforsyninger og kommuner vil have op til seks måneder fra lovens ikrafttræden (24. juni 2024) til at indgå aftaler om pesticidfri drift inden for de gældende BNBO.

Den påtænkte 6 måneders frist bekymrer Dansk Skovforening. Ender deadline med at betyde, at der ikke er ordentlig tid til at forhandle med de sidste lodsejere, som derefter kan se frem til et påbud fra kommunen om pesticidfri drift?

Økologer mister frihed ved påbud om pesticidfri drift

Dansk Skovforening finder det besynderligt, at en binding til pesticidfri drift ikke udløser en erstatning, når man er økolog. Uanset at arealet ikke drives med pesticider, når man har økologisk drift,

repræsenterer påbuddet dog forsat en begrænsning, idet man ikke længe kan lægge om fra økologisk drift til konventionel drift.

Med venlig hilsen

Marie-Louise Bretner
Seniorkonsulent

2780 1469
mlb@danskskovforening.dk